



INFÀNCIES MIGRANTS A CEUTA DRETS, FRONTERES I DIGNITAT

Durada: 90/120 minuts

Etapla recomanada: 4t d'ESO,
batxillerat, formació
professional o educació de
persones adultes

Àrees relacionades: Ciències
socials, geografia i història,
educació en valors cívics i
ètics, llengua, tutoria i
ciutadania

Font audiovisual: No Name
Ceuta, documental de 35
minuts i 30 segons.





EL DOCUMENTAL MATERIAL DE REFERÈNCIA

El documental mostra la realitat de les persones migrants atrapades a Ceuta, el paper de l'organització No Name Kitchen i les conseqüències de les polítiques frontereres. També dedica una part específica als menors migrants no acompanyats, les seves condicions d'acollida, les situacions de carrer, els riscos associats i les dificultats per exercir els seus drets.

La sessió vol afavorir una mirada crítica, empàtica i basada en els drets humans sobre la situació dels infants i adolescents migrants a Ceuta. Es pretén evitar visions estereotipades o paternalistes i entendre aquests joves com a subjectes de drets, amb una història personal, unes expectatives i un projecte de vida.

Cal tenir present que el documental conté referències a morts, desaparicions, violència fronterera, autolesions, consum de substàncies i situacions de patiment. Per això, és convenient preparar el grup i oferir un espai de tancament emocional.

LA PROPOSTA

QÜESTIONS DE FONTS

la proposta didàctica permet abordar qüestions com:

Les causes i els itineraris de la migració.

La diferència entre migrar voluntàriament i veure's obligat a marxar.

La situació dels infants i joves que migren sense referents adults

El dret a la protecció, l'educació, la salut i la lliure circulació.

Les conseqüències de l'espera i de la immobilitat administrativa.

El racisme institucional i social.

La responsabilitat de les institucions i de la societat.

La solidaritat organitzada i la defensa dels drets humans.

Objectius d'aprenentatge

- En acabar la sessió, l'alumnat hauria de ser capaç de:*
- Identificar les principals problemàtiques que afecten els infants i adolescents migrants a Ceuta.*
- Diferenciar entre fets, opinions, interpretacions i denúncies presents en el documental.*
- Reconèixer els drets dels infants i adolescents migrants.*
- Analitzar com les fronteres i les polítiques migratòries afecten les trajectòries personals.*
- Detectar llenguatge estigmatitzador o discursos que deshumanitzen les persones migrants.*
- Desenvolupar una actitud d'empatia sense reduir els joves migrants a víctimes.*
- Relacionar la realitat de Ceuta amb els principis de dignitat, igualtat i no-discriminació.*
- Elaborar propostes d'acció o sensibilització des de l'entorn educatiu*

DESENVOLUPAMENT DE LA SESSIÓ

FASE 1. ACTIVACIÓ DE CONEIXEMENTS PREVIS

Es pot escriure a la pissarra la pregunta: Què pensem quan sentim parlar d'infants migrants a Ceuta?

L'alumnat respon individualment amb tres paraules o expressions. Posteriorment, es comparteixen les respostes i es classifiquen en tres columnes:

- 1.Fets o informacions.***
- 2.Emocions.***
- 3.Opinions o prejudicis.***

L'objectiu no és corregir immediatament totes les respostes, sinó fer visible el punt de partida del grup.

*A continuació, es pot plantejar aquesta pregunta: **Quina diferència hi ha entre explicar una persona migrant i explicar-la només com “un migrant”?***

Aquesta qüestió permet introduir la importància del llenguatge i de la representació.

DESENVOLUPAMENT DE LA SESSIÓ

FASE 2. CONTEXTUALITZACIÓ

Abans de la projecció, la docent presenta breument:

- *Ceuta com a ciutat situada al nord d'Àfrica i territori de l'Estat espanyol.*
- *La seva posició dins de les rutes migratòries cap a Europa.*
- *La diferència entre persones adultes migrants (diferència entre homes, dones i persones no binàries) i infants o adolescents migrants.*
- *El concepte de menor migrant no acompanyat.*
- *El paper d'una organització de suport com No Name Kitchen.*

Es recomana no donar una explicació massa extensa ni anticipar totes les conclusions del documental. L'objectiu és proporcionar les eines mínimes per comprendre'l.

Per al diàleg ens cal establir prèviament un acord de grup:

- ***No fer comentaris racistes, xenòfobs o culpabilitzadors.***
- ***No riure davant testimonis de patiment.***
- ***Respectar les opinions, però demanar arguments.***
- ***Poder expressar malestar o demanar una pausa.***
- ***No especular sobre la identitat o la situació personal de les persones que apareixen al documental.***

DESENVOLUPAMENT DE LA SESSIÓ

FASE 3. VISIONAMENT DEL DOCUMENTAL

Es projecta el documental complet: Per orientar l'escolta, es lliura una graella amb quatre apartats. L'alumnat no ha d'escriure-ho tot, sinó seleccionar idees, expressions o escenes significatives.

Aspecte	Notes de l'alumnat
Situacions de vulneració de drets	
Paraules o testimonis que m'han impactat	
Causes i responsabilitats que apareixen	
Accions de suport o resistència	

Alguns moments especialment útils per treballar la situació dels infants i adolescents són:

- Quan s'explica que molts dels joves que arriben a Ceuta són infants migrants sense referents adults.*
- Les referències als centres d'acollida i a les seves normes.*
- Les situacions de fuga i de vida al carrer.*
- Els riscos associats a dormir prop del port i intentar arribar a la península.*
- Les conseqüències dels traumes acumulats.*
- La manca d'atenció adequada al patiment emocional.*
- La intervenció de les persones voluntàries que ofereixen menjar, aigua, roba i acompanyament.*
- La idea que darrere de cada persona hi ha un nom, una família i un projecte de vida.*

DESENVOLUPAMENT DE LA SESSIÓ

FASE 4. COMPRENSIÓ I DEBAT

Es formen grups de quatre o cinc alumnes. Cada grup respon a les preguntes següents:

- 1. Quines situacions de vulnerabilitat dels infants i adolescents apareixen?***
- 2. Quins drets semblen garantits i quins semblen vulnerats?***
- 3. Per què alguns joves abandonen els centres d'acollida?***
- 4. Quins riscos assumeixen quan viuen al carrer?***
- 5. Com influeixen l'espera i la incertesa en el seu benestar?***
- 6. Quina diferència hi ha entre ajudar puntualment i garantir drets?***
- 7. Quines responsabilitats tenen les administracions?***
- 8. Quina imatge dels joves migrants transmet el documental?***
- 9. Quines veus apareixen i quines veus no hi apareixen?***
- 10. Quines paraules utilitzaríem per descriure aquests joves sense etiquetar-los ni criminalitzar-los?***

Cada grup escull una idea principal i la comparteix amb la resta de la classe.

DESENVOLUPAMENT DE LA SESSIÓ

FASE 5. ACTIVITAT D'ANÀLISI: DRETS I RESPONSABILITATS

Es reparteixen targetes amb drets i situacions. Per exemple:

- *Dret a la protecció.*
- *Dret a l'educació.*
- *Dret a la salut.*
- *Dret a ser escoltat.*
- *Dret a la identitat.*
- *Dret a viure en condicions dignes.*
- *Dret a la no-discriminació.*
- *Dret a la protecció davant la violència i l'explotació.*

L'alumnat ha de relacionar cada dret amb:

1. *Una escena o testimoni del documental.*
2. *La institució o les institucions responsables.*
3. *Una possible mesura per garantir-lo.*

Exemple:

Dret	Situació observada	Responsables	Mesura possible
Dret a la salut	Joves amb lesions o patiment emocional	Serveis sanitaris i administracions	Atenció mèdica i psicològica accessible
Dret a la protecció	Adolescents que viuen al carrer	Administració de protecció de menors	Acollida segura, escolta i seguiment individualitzat
Dret a l'educació	Interrupció de trajectòries educatives	Centres educatius i administració	Escolarització i formació adaptada

DESENVOLUPAMENT DE LA SESSIÓ

FASE 6. TANCAMENT I REFLEXIÓ

Cada alumne completa individualment aquestes frases:

- ***Una idea que m'emporto és...***
- ***Una qüestió que encara em preocupa és...***
- ***Una paraula o expressió que canviaria és...***
- ***Una acció que podria fer el nostre centre és...***

Es pot tancar amb la pregunta:

Que vol dir mirar aquestes persones com a infants i adolescents abans que com a migrants?

ACTIVITAT D'AMPLIACIÓ

Com a tasca posterior, l'alumnat pot elaborar una campanya breu de sensibilització titulada:

Vídeo per ampliar informació: <https://youtu.be/N8gfsP7l6e0?is=E4haHUZzBuRLzvc5>

"Ceuta: darrere de cada trajecte hi ha una vida"

El producte final pot ser:

- *Un cartell.*
- *Un carrusel d'Instagram.*
- *Un àudio breu.*
- *Una carta oberta.*
- *Un manifest de l'aula.*
- *Un vídeo de sensibilització.*
- *Una proposta per millorar l'acollida al centre educatiu.*

La campanya hauria de complir tres condicions:

1. *No presentar les persones migrants com un problema.*
2. *Utilitzar un llenguatge respectuós i no estigmatitzador.*
3. *Incorporar almenys un dret i una proposta d'acció.*

RÚBRICA

Indicador	Inicial	En procés	Assolit
<i>Comprensió del documental</i>	Identifica alguns elements aïllats	Comprèn les idees principals	Interpreta críticament testimonis i context
<i>Anàlisi dels drets</i>	Es limita a opinions	Reconeix alguns drets vulnerats	Relaciona drets, situacions i responsabilitats
<i>Participació</i>	Participa poc o interromp	Participa amb respecte irregular	Escolta, argumenta i contribueix al debat
<i>Llenguatge</i>	Reprodueix etiquetes o estereotips	Intenta utilitzar un llenguatge respectuós	Fa servir un llenguatge inclusiu, precís i no estigmatitzador
<i>Propostes</i>	Són genèriques	Són parcialment concretes	Són viables i orientades a garantir drets

INDICACIONS PEDAGÒGIQUES

És important no convertir la sessió en una simple exposició del patiment. El documental mostra experiències dures, però l'alumnat també ha de poder identificar.

- ***La capacitat de decisió dels joves.***
- ***Les seves expectatives i projectes.***
- ***Les relacions d'amistat i suport.***
- ***Les formes de resistència.***
- ***La seva dignitat i individualitat.***
- ***La responsabilitat de les estructures polítiques i socials.***

